

Genç Yetişkinlerin Koronavirüs ve Aşısına Karşı Tutumları ve Kullandıkları Medya Kaynaklarına Dair Bir Araştırma

A Research on Attitudes and Media Sources of Young Adults About Coronavirus and Its Vaccine

Serap BOZKURT, Cansu BOZKURT, Fatih Enes SARIKAYA

SB: [0000-0001-5722-6252](https://doi.org/10.46629/JMS.2022.89) CB: [0000-0002-3997-764X](https://doi.org/10.46629/JMS.2022.89) FES: [0000-0002-0231-2337](https://doi.org/10.46629/JMS.2022.89)

Beykoz Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü

Öz

Amaç: Çin'in Wuhan eyaletinde ortaya çıkan ve çok hızlı bir şekilde tüm dünyaya yayılan Covid-19 pandemisi, ölüm riski taşıması sebebiyle ciddi önlemler alınmasına neden olmuştur. Mevcut ilaçların virüsle mücadelede etkili olmamasından dolayı tüm dünyada kısa sürede aşı çalışmalarına başlanmıştır. Dünya genelinde günlük yaşamın ve alışkanlıkların değişimine sebep olan koronavirüsün genç yetişkinler üzerinde etkilerinin araştırılmasının amaçlandığı bu çalışmada, 18-31 yaş aralığındaki hedef grubun koronavirüs önlemlerine yaklaşımları ve koronavirüs aşısına karşı tutumları mercek altına alınmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın ilk bölümünde anket maddelerinin tespiti için Beykoz Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, son sınıf Lisans öğrencileriyle birlikte olgubilimsel grup çalışmaları yapılmış ve çalışmalar sonunda 24 maddelik bir anket formu oluşturulmuştur. Google forms aracılığı ile online yapılan ankete basit rastlantsal örnekleme ile 416 kişi tarafından yanıt verilmiştir.

Bulgular: Değerlendirmeye uygun 406 anket formu katılımcısından elde edilen araştırma bulgularına göre ankete katılan genç yetişkinlerin %70,4'ü aşı dozlarını ciddiye almakta ve %59,8'i aşının koruyuculuğuna inanmaktadır. Katılımcıların %53'ü koronavirüs hakkındaki bilgi ve haberlere ulaşmak için çevrimiçi kaynakları tercih ederken, %55'i ise koronavirüs ile ilgili bilgi ve haberler konusunda bilim insanları ve sağlıkçılara güvenmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Araştırmaya göre 18-31 yaş aralığındaki genç yetişkinlerin koronavirüse ilişkin bilgi ve haberleri çevrimiçi kaynaklardan edinmeyi tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Pandemi ve benzeri konularda sağlıklı ve doğru mesaj iletimi için konunun uzmanlarının ve sosyal medyanın kullanılmasının gerektiği anlaşılmıştır. Bu bağlamda genç yetişkinlerin çevrimiçi kaynaklardan edindikleri her türlü enformasyonun gerçekliğine ilişkin bilgileri ayırt edebilmeleri adına ise medya okuryazarlığı eğitimlerine önem verilmesi gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Pandemi, Koronavirüs, Aşı, Aşı Karşıtı, Genç Yetişkinler, Medya

Abstract

Aim: It could be designed in such a way that it could be transformed into China's Wuhan. Due to the ineffectiveness of existing drugs in the fight against the virus, vaccine studies have started in a short time all over the world. In this study, in which the effects of the coronavirus, which causes the change of daily life and habits around the world, on young adults are investigated, the approaches of young people between the ages of 18-31 to coronavirus precautions and their attitudes towards the coronavirus vaccine are examined.

Materials and Methods: In the first part of the research, phenomenological groups study were conducted to determine the questionnaire items and a questionnaire with 24 questions was created. The survey, which was conducted online via Google forms, was answered by 416 people using simple random sampling.

Results: According to the research findings obtained from 406 survey form participants eligible for evaluation, 70.4% of young adults take vaccine doses seriously and 59.8% believe that the vaccine is protective. 53% of the participants in the survey prefer online resources for information and news about the Coronavirus. 55% of young adults trust scientists and healthcare professionals for information and news about the Coronavirus.

Discussion and Conclusion: According to the research, being content with choosing to acquire from students aged 18-31 years. It has been understood that experts and social media should be used for accurate message transmission on pandemic and similar issues. In this context, it is necessary to attach importance to media literacy education so that young adults can distinguish the reality of any information they obtain from online sources.

Keywords: Pandemic, Coronavirus, Vaccine, Anti-Vaccine, Young Adults, Media

1. GİRİŞ

2019'un son çeyreğinde Çin'de ortaya çıkan koronavirüs pandemisinin sağlık sektöründe alışılmadık dışında yarattığı etki bir yana pandemi, toplumlar üzerinde ekonomik, kültürel ve toplumsal alanda küresel çapta değişimlere sebep olmuştur. "Virüsün kıtalar bazında yayılarak ciddi boyutlara ulaşması sonucunda Dünya Sağlık Örgütüncü pandemi" (Til 2020-2) ilan edilmiştir. Gün geçtikçe artan vaka oranları yüzünden 2020 yılının Mart ayından itibaren birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de sosyal mesafeyi korumaya yönelik sokağa çıkma yasakları uygulanarak önlemler alınmaya başlanmıştır. "Ülkemizde ilk vakanın görülmesi ile birlikte virüsün yayılmasının önlenmesi, genel sağlığın korunması ve kamu düzeninin sağlanması adına alınan kararlardan biri de belirli yaş gruplarını kapsayan sokağa çıkma yasaklarıdır." (Berberoğlu 2021-18) Sokağa çıkma yasakları özellikle riskli gruplar olarak sınıflandırılan 18 yaş altı ve 65 yaş üstü vatandaşlara çok daha sıkı bir biçimde uygulanmıştır. Eğitim ve öğretimin uzaktan eğitime dönüşmesine ivme kazandıran pandemi, sadece eğitim sektörünün değil vaka oranlarının yükselmesiyle birlikte sağlık sektörünün de kökten değişimine sebep olmuştur. "11 Mart 2020 tarihi itibarı ile Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi sınıfına alınan Covid-19'un en büyük zararı sağlık alanının yanı sıra restoran, büyük-küçük ölçekli işletmeler ve turizm alanları gibi ekonomik yapılara yönelik olmuştur." (Cavlak 2020). Ülke ekonomileri gerçek bir tehditle yüzleşmiş, restoran, kafe, spor salonları, eğlence merkezleri, sinema ve tiyatro gibi pek çok işletme kepenk kapatmak zorunda kalmıştır.

Virüsle mücadelede tüm dünya acil aşı geliştirme çabası içine girmiştir. "Biontech, 11 Aralık 2020 tarihinde ilk kez Birleşik Devletler Gıda ve İlaç Dairesi (FDA) tarafından onayı alınan mRNA aşısıdır" (Yavuz 2020). Ülkemize gelen ilk aşı ise ilk vakanın görüldüğü Çin'de geliştirilen Sinovac aşısıdır. Tüm dünyaya hızla yayılan virüse oranla aşı çalışmalarının sonuçlanması, yüksek miktarlarda üretimi ve dağıtımını zaman almıştır. Aşıların ortaya çıkışı ve uygulamaları arasında çok az bir süre bulunmasından dolayı yeterli deneme çalışmalarının yapılamaması, uzun vadede etkilerinin ölçümlenememesi ve daha pek çok nedenle aşı karşıtları da sahneye çıkmıştır. Özellikle sosyal medyada ağızdan ağza yayılan enformasyon sonucu aşından çekinen,

korkan ya da karşı çıkan kişiler ve gruplar oluşmuştur. Aşı karşıtlarının başlıca savunmaları "Aşı olan kişiler daha çok hastalanmaktadır. Aşılar etkisizdir. Hastalığı geçirmek aşıya göre daha koruyucudur. Aşı bağışıklık sisteminin çalışmasını bozmaktadır. Aşı içerisinde tehlikeli ve zararlı maddeler bulunmaktadır. Aşının yan etkileri vardır. Aşı yaptırmak kişisel bir karardır. Aşı firmaları para kazanma amaçlıdır. Yan etkilerini belirtmemektedir." (Azap 2021) biçimindedir.

Zamanla artan vaka oranları ile birlikte virüs kısa aralıklarla mutasyona uğramış, "bulaştırıcılığı artmış Covid-19 virüsünün Alfa, Beta, Gama, Delta gibi varyantları ortaya çıkmıştır." (T.T Derneği 2021). Bu da aşı geliştirmenin önemini daha çok artırmış ve aşılmanın önemi sağlık uzmanlarınca daha çok vurgulanmaya başlanmıştır. Mutasyona uğrayan virüsün son varyantlarında biri Omikron'dur. Omikron vaka sayılarının çok daha hızlı yükselmesine ve yayılmasına neden olmuştur. Pandeminin sürüyor olması ve yeni varyantların ortaya çıkması insanlarda aşıların etkisiz olduğu inancını artırmış; her yeni varyantla birlikte aşının güvenilirliği bir kez daha sorgulanmıştır. Tüm bunların yanında sağlık otoriteleri ve yetkililer, henüz aşı olmamış kişileri aşı olmaya, ilk doz aşılarını almış kişileri takviye dozu yaptırmaya davet etmeye devam etmişlerdir. "İlk araştırmalar Omikron'un Delta kadar olmasa da ölümcül olduğunu ve Delta'ya göre çok daha bulaşıcı olduğunu öne sürmektedir. Aşı sayesinde yüksek düzeyde antikor seviyesinin varyanta karşı yeterince iyi koruma sağlayabileceği öngörülmektedir." (Türkiye Tabipler Birliği 2021-8). Aslında aşıların hatırlatma dozlarıyla yüksek düzeyde antikor seviyesi hedeflenirken virüse karşı korumanın devam etmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada; 18 yaş altı ve 65 yaş üstü kadar sıkı önlemler alınmayan kesim olan genç yetişkinlerin pandemi döneminde virüse karşı almakta oldukları önlemler, aşıya karşı tutumları ve güvenilir buldukları bilgi kaynaklarının hangileri olduğu konuları incelenmek istenmiştir.

Yirminci yüzyılın başlarında bilim insanları yetişkinliği genç, orta ve ileri yetişkinlik dönemi olarak adlandırmışlardır. Literatürde birkaç yaş farklarla birlikte 20-30 yaşlar arası genç yetişkinlik, 40-50 yaşlar arası orta yetişkinlik, 60 ve sonrası yaşlar ileri

yetişkinlik dönemi olarak adlandırılmaktadır (Santrock, 2012; Boyd ve Bee, 2016). Son yıllardaysa özellikle 18-29 yaş arası döneme ilişkin beliren yetişkinlik kavramıyla (Arnett, 2000) gençliğin bir yaşam dönemi olduğu vurgusu yapılmaktadır. Literatürde yapılan sınıflamalara göre "olgunlaşma" yaşa dayalı olarak sınıflandırılmaktadır ve yetişkinlik sürecini belirli bir yaşla net olarak ayırmak güçtür (Öztan Ulusoy, 2020). Sanayileşmiş ülkelerde eğitimin uzaması, üniversite eğitimi alan nüfusun artması, ekonomik koşullar, evlilik ve çocuk sahibi olma yaşının yükselmesi gibi etmenlerle birlikte gençlerin yetişkin bireye dönüşme süreci de uzamış, ergenlikten genç yetişkinliğe geçiş yaşı 10'lu yaşların sonlarından 30'lu yaşlara kadar çıkmıştır (Arnett, 1998; 2000; 2001). Pandemi benzeri olay ve durumlarda toplumsal yaşam koşullarındaki değişimler bireylerin sorumluluk alma yaşlarına da etki edecektir. Bu da yaş dönemlerine ilişkin yapılacak çalışmaların önemini arttırmaktadır.

Koronavirüse ilişkin farklı disiplinlerde yapılmış pek çok araştırma bulunmaktadır. Örneğin, Barro ve diğ. (2020), Choi (2020), Iyke (2020), Jorda ve diğ. (2020) ve Liu ve diğ. (2020) koronavirüs nedeniyle üretim ve kredi daralmasını gözlemlediler. Ertuğrul ve diğ. (2020), tüketimdeki artışı, Liu ve diğ. (2020), Maliszewska ve diğ. (2020) ve Yu ve diğ. (2020) tüketim ve yatırımda düşüşü araştırdılar. Bauer ve Weber (2020), işgücüne katılım oranındaki düşüşü araştırmalarıyla doğrularken koronavirüsün firma ve endüstri performanslarını olumsuz etkileri de sıklıkla araştırılan konular arasında yer aldı (Gu ve diğ., 2020; He ve diğ., 2020; He ve diğ., 2020; Iyke, 2020; Qin ve diğ., 2020; Xiong ve diğ., 2020). Koronavirüste kurumsal performans (Shen ve diğ., 2020), sigorta piyasası (Wang ve diğ., 2020), sosyolojik yapı (Afcan ve Avcı, 2020), sürü davranışı (Espinosa-Mendez ve Arias, 2020) ve emlak fiyatlarına etkileri (Wang ve diğ., 2020) gibi çalışmalar yapıldı. Çok sayıda araştırma koronavirüsün eğitimi nasıl etkilediğini de incelemeye çalıştı (Basilaiia, Kavadze, 2020; Dhawan, 2020; Doucet ve diğ. 2020; Murgatroid, 2020; Petrie 2020; Sintema 2020; Subedive diğ., 2020).

Liu, Chen ve Bao (2021) Covid-19 medyasının erken dönemde salgının Çin'deki yayılımını azaltmadaki etkisini değerlendirmiştir. Çin'de koronavirüs medya çalışmalarının salgınla mücadelede potansiyel bir azalmaya neden olduğu ve koronavirüs bulaşmasına karşı güçlü bir destek sağladığı araştırmanın bulguları arasındadır. Medya

acil durumlar meydana geldiğinde kamu politika ve bilgilerini yayma ve savunmanın yanı sıra halkın destek ve uyumunu sağlamada önemli bir role sahiptir (Degeling ve Kerridge, 2013; Otten, 1992).

Bu araştırma ile tüm dünyada tehdit oluşturmaya devam eden koronavirüs ve bu virüsün aşısına karşı genç yetişkinlerin farkındalık, bilgi, tutum, düşünce, inançlarını saptamak ve bu konuda aldıkları önlemler ve yaklaşımlarına ilişkin bulguları ortaya koymaktır. Araştırma ayrıca koronavirüs salgın sürecinde genç yetişkinlerin kullandıkları, güvenilir buldukları ve takip ettikleri bilgi kaynakları hakkında da veri sağlamaktadır. Araştırma bulguları sayesinde genç yetişkinlerin koronavirüse dair farkındalık ve bilgi seviyesi tespit edilerek doğru bildikleri yanlışlar ve söylentiler hakkında doğru kanallardan farkındalığın artırılması sağlanabilir. Toplumsal gerginlik ya da yanlış tutum ve davranışların düzeltilmesi için gereken iletişim yöntemleri ile davranış değişikliği faaliyetleri geliştirilmesi konularında çalışmalar yapılabilir.

2. GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın ilk bölümünde Beykoz Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü son sınıf lisans öğrencilerinden oluşan bir grupla olgubilimsel grup çalışmaları yapılmış ve bu çalışmaların sonucunda 6 maddesi demografik bilgiler içeren sorular ile 18 maddesi koronavirüs ve aşısına yönelik sorulardan oluşan toplam 24 maddelik bir anket formu oluşturulmuştur. Nitel araştırma türlerinden biri olan olgubilim araştırmaları bireylerin deneyimlerinden faydalanan bir araştırma yöntemidir (Saban ve Ersoy, 2016). Bu bakış açısıyla katılımcıların algı ve deneyimleri ortaya çıkarılarak koronavirüs hakkında bilgi üretmek ve bunları soruya dönüştürmek amaçlanmıştır.

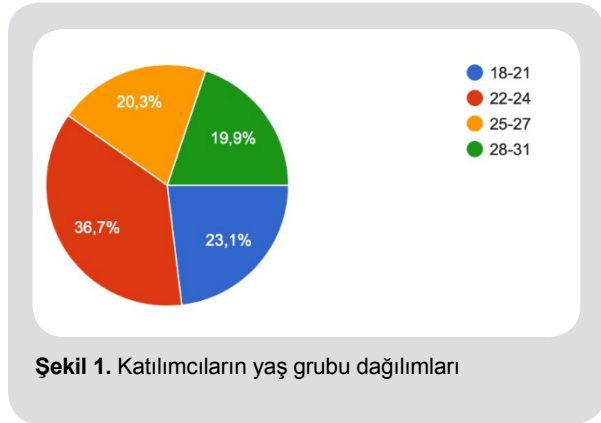
Araştırmanın ikinci bölümünde oluşturulan maddeler cevrimiçi veri toplama aracı Google forms üzerinden düzenlenmiştir. Araştırma anketinin evreni 18-31 yaş aralığında Türkiye'de yaşayan genç yetişkinlerdir. Google forms aracılığı ile online yapılan anketi basit rastlantısal örnekleme ile 18-31 yaş aralığı 416 genç yetişkin tarafından yanıtlamıştır. Değerlendirmeye uygun olmayan 9 anket formu değerlendirme dışı bırakılmıştır. Araştırmanın örneklemini ise 406 katılımcı oluşturmaktadır. Google forms üzerinden bilgisayara indirilen ve katılımcı verilerini içeren pdf formatındaki

içerik analizinde belirli kavramlar ve temalar bir araya getirilerek organize edilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın en önemli sınırlılığını 18-31 yaş aralığı genç yetişkinlerin örneklem olarak alınması oluşturmaktadır. Daha farklı yaş aralığı ya da daha geniş tutulacak yaş aralığı ile yapılacak olan bir çalışmayla farklı ya da daha genellenebilir bulgular sağlanabilecektir. Bir diğer sınırlılıksa tüm dünyayı etkileyen sağlık alanı ve spesifik bir konunun araştırılmasıdır. Farklı alan ya da konularda genç yetişkinlerin güvendikleri kişi ve kurumlarla haber ve bilgi kaynakları değişebilecektir.

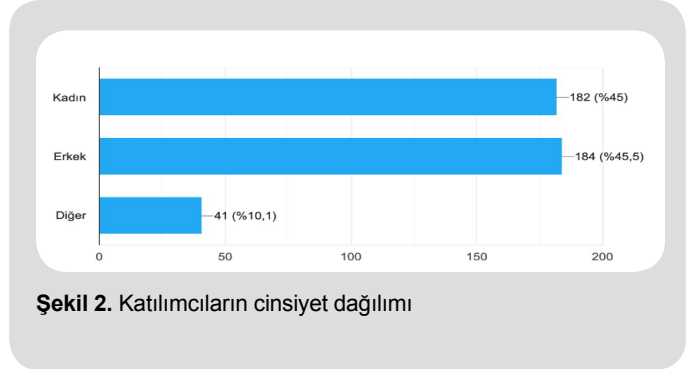
Araştırma 29 Kasım 2021 tarihinde başlayıp 7 Şubat 2022 tarihinde sona erdirilmiştir. 3. doz aşı hatırlatmalarının henüz başlamadığı dönemlerde yapılmış olan araştırmaya Google forms üzerinden 416 genç yetişkin katılmıştır. 9 anket formunun değerlendirme dışı bırakıldığı araştırma örneklemini 406 genç yetişkin oluşturmaktadır.

2.1. Demografik Bulgular

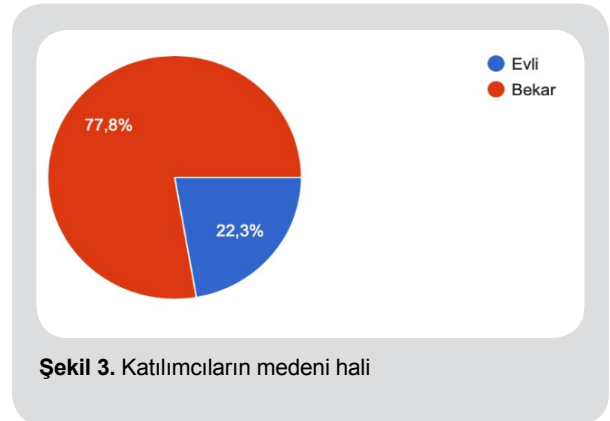
Şekil 1. Katılımcıların yaş grubu dağılımları

Ankete katılanların yaş grupları Şekil 1'de görülmektedir. Katılımcıların %36,7'sini 22-24 yaş aralığındaki gençler oluşturmaktadır. 18-21 yaş aralığındaki katılımcıların oranı %23,1; 25-27 yaş aralığındaki katılımcıların oranı %20,3 ve 28-31 yaş aralığındaki katılımcıların oranı ise %19,9'dur.

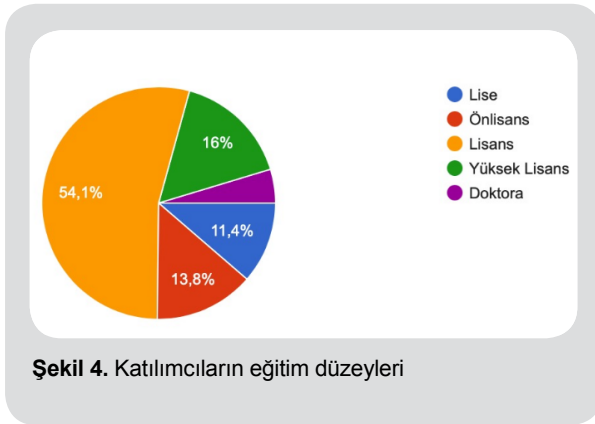
Şekil 2. Katılımcıların cinsiyet dağılımı

Şekil 2'de görüldüğü üzere katılımcıların yüzde %45'ini kadın, %45,5'ini erkek ve %10,1'ini diğer kişiler oluşturmaktadır.

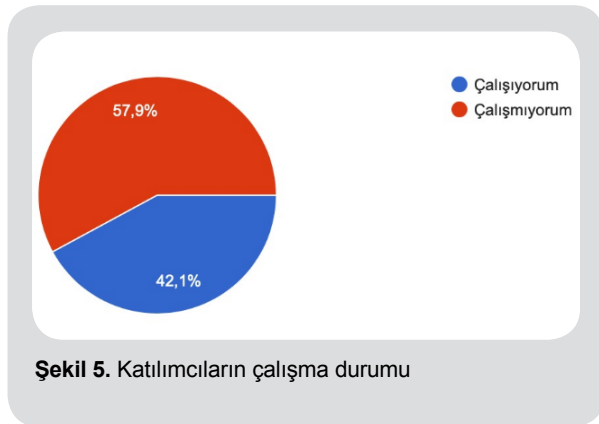
Şekil 3. Katılımcıların medeni hali

Şekil 3'te görüldüğü gibi medeni hallerine göre katılımcıların %77,8'i evli, %22,3'ü bekar.

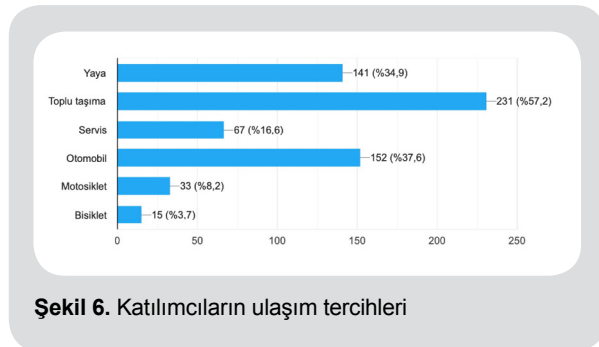
Şekil 4. Katılımcıların eğitim düzeyleri

Ankete katılanların eğitim düzeylerini gösteren Şekil 4'te anlaşıldığı üzere, katılımcıların %54,1'inin lisans, %16'sının yüksek lisans, %13,8'inin ön lisans, %11,4'ünün lise ve %4,7'sinin doktora eğitim seviyesinde olduğu görülmektedir.

Şekil 5. Katılımcıların çalışma durumu

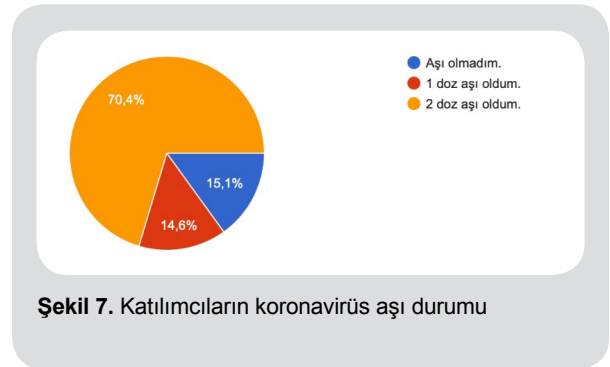
Şekil 5'te görüldüğü gibi katılımcıların %57,9'u çalışmayan, %42,1'i ise **çalışan** gençlerden oluşmuştur.

Şekil 6. Katılımcıların ulaşım tercihleri

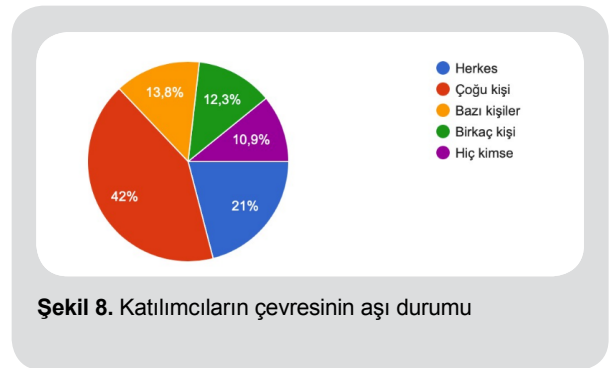
Ankete katılanların ulaşım tercihleri Şekil 6'da görülmektedir. Katılımcıların %57,2'si toplu taşımayı kullanırken %37,6'sı otomobil, %16,6'sı servis, %8,2'si motosiklet, %3,7'si ise bisiklet ile ulaşımını sağlamaktadır. %34,9 oranında katılımcı ise ulaşımını yaya olarak sağlamaktadır.

2.2. Koronavirüs ve Aşısına Karşı Farkındalık, Tutum ve Medya Kullanımına İlişkin Bulgular

Şekil 7. Katılımcıların koronavirüs aşısı durumu

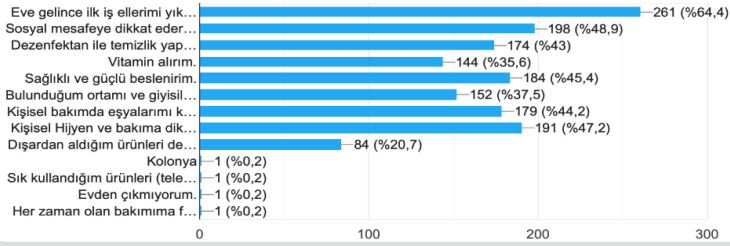
Şekil 7'de görüldüğü gibi katılımcıların %70,4'ü 2 doz, %14,6'sı 1 doz aşısı olmuştur. Katılımcıların %15,1'i ise hiç aşısı olmamıştır.

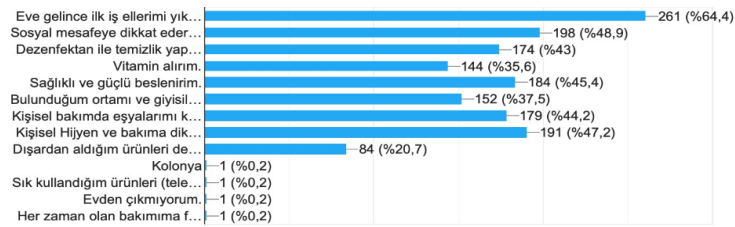
Şekil 8. Katılımcıların çevresinin aşısı durumu

Şekil 8'de görüldüğü üzere katılımcıların %42'sinin çevresinde çoğu kişi, %21'nin çevresinde herkes, %13,8'nin çevresinde bazı kişiler %12,3'ü ün çevresinde birkaç kişi aşısı olmuştur. Araştırmaya katılanlardan %10,9'unun çevresinde ise hiç kimse aşısı olmamıştır.

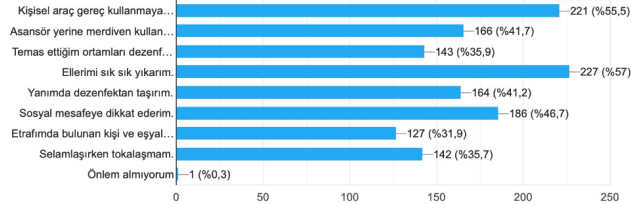

Şekil 9. Katılımcıların koronavirüs aşısı hakkındaki düşünceleri

Şekil 10. Katılımcıların evde koronavirüse karşı aldığı önlemler

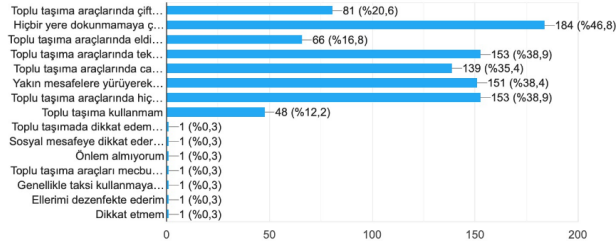

Şekil 11. Katılımcıların okul ve işyerinde aldıkları koronavirüs önlemleri

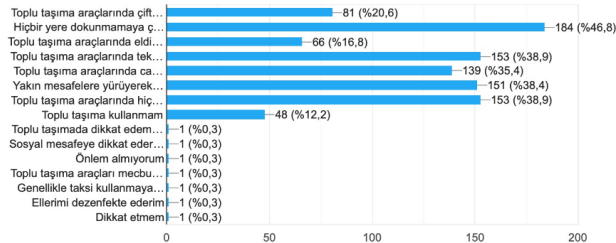
Genç yetişkinlerin koronavirüs aşısı ile ilgili düşünceleri Şekil 9'da görülmektedir. Katılımcıların %59,8'i aşının koronavirüse karşı koruyucu olduğunu düşünürken %15,1'i koruyucu olmadığını inanmaktadır. %19,9'u aşı yerine çip taktıklarını, %18,4'ü koronavirüsün dünya nüfusunu azaltma projesi olduğunu, %14,4'ü aşı yerine su enjekte edildiğini, %12,2'si aşının genetiği değiştireceğini, %7,7'si aşının koronavirüsten daha tehlikeli olduğunu, %5,2'si aşının insanları kısırlaştıracağını düşünmekte ve inanmaktadır. Katılımcılardan %12,2'si koronavirüsten çok aşından korkmakta, %10,9'u da doğal yöntemlerin koronavirüse karşı aşından daha koruyucu olduğunu düşünmektedir. %2,2'si ise aşı olmak için Türk aşısı Türkovak'ı beklemektedir.

Genç yetişkinlerin evde koronavirüs için aldığı önlemlere ait bulgular Şekil 10'da görülmektedir. Anket katılımcılarının %64,4'ünün "eve gelince ilk iş ellerimi yıkıyorum", %48,9'unun "sosyal mesafeye dikkat ederim", %47,2'sinin "kişisel hijyen ve bakıma dikkat ederim", %45,4'ünün "sağlıklı ve güçlü beslenirim", %44,2'sinin "kişisel bakımda eşyalarımı kimseyle paylaşmam", %43'ünün "dezenfektan kullanırım", %37,5'inin "bulduğum ortamı ve giysilerimi sık sık havalandırırım", %35,6'sının "vitamin alırım", %20,7'sinin "dışardan aldığım ürünleri dezenfekte ederim" şeklinde yanıtlar verdikleri saptanmıştır.

Genç yetişkinlerin okulda ve işte aldığı önlemlere ilişkin bulgular Şekil 11'de yer almaktadır. Katılımcıların %57'si "ellerimi sık sık yıkarım", %55,5'i "kişisel araç

Şekil 12. Katılımcıların ulaşım esnasında aldıkları koronavirüs önlemleri

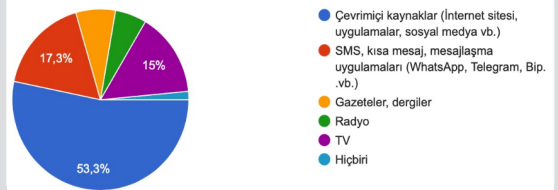
Şekil 13. Katılımcıların koronavirüse karşı önlem almadığı durumlar

gereç kullanmaya çalışırım”, %46,7’si “sosyal mesafeye dikkat ederim”, %41,7’si “asansör yerine merdiven kullanmaya gayret ederim”, %41,2’si “yanımda dezenfektan taşıyorum”, %35,9’u “temas ettiğim ortamları dezenfekte etmeye çalışırım”, %35,7’si “selamlaşırken tokalaşmam”, %31,9’u “etrafımda bulunan kişi ve eşyalara temas etmemeye çalışırım”, %0,03’ü ise “önlem almıyorum” şeklinde yanıt vermiştir.

Genç yetişkinlerin ulaşım esnasında koronavirüs için aldığı önlemler Şekil 12’de görülmektedir. Katılımcıların %46,8’si “toplu taşıma araçlarında hiçbir yere dokunmamaya çalışırım”, %38,9’u “tek başıma oturmaya dikkat ederim”, %38,9’u “hiç kimseye hiçbir yere temas etmemeye gayret ederim”, %35,4’ü “cam kenarına oturmaya çalışırım”, %20,6’sı “çift maske takarım”, %16,8’i “eldivenle seyahat ederim” şeklinde yanıt vermiştir. Katılımcılardan %38’4’ü yakın mesafelere yürüyerek gitmeyi tercih ederken, %12,2’si ise toplu taşıma araçlarını kullanmamaktadır.

Genç yetişkinlerin koronavirüs önlemi almaya gerek duymadığı durumlar Şekil 13’te verilmektedir. Görüldüğü üzere katılımcıların %58’i açık havada,

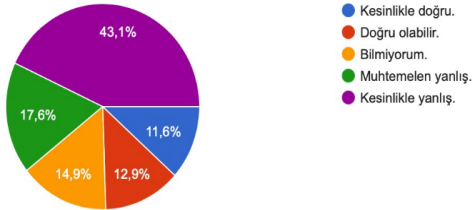
%56,2’si evde, %53,5’i özel aracında, %35,3’ü kalabalık olmayan ortamlarda, %24,9’u kafe ve restoranlarda önlem almaya gerek duymamaktadır. %24,6’sı ise aşılmanın koronavirüs önlemi alma ihtiyacını ortadan kaldırdığını düşünmektedir.

Şekil 14. Katılımcıların koronavirüs hakkında bilgi edinmek için kullandıkları medya araçları

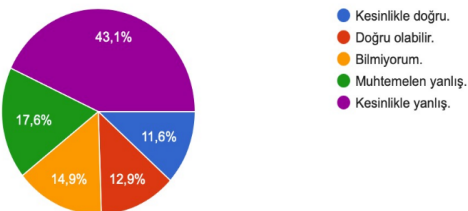
Genç yetişkinlerin koronavirüs hakkında en çok hangi medya kanallarını kullandıkları Şekil 14’te verilmektedir. Görüldüğü üzere katılımcıların %53,3’ü

çevrimiçi kaynaklardan, %17,3'ü SMS olarak, %15'i televizyondan, %7,3'ü gazete ve dergilerden, %5,8'i radyodan koronavirüs hakkında bilgi almaktadır. %1,5'i ise koronavirüs hakkında seçeneklerde bulunan hiçbir medya aracından bilgi almamaktadır.

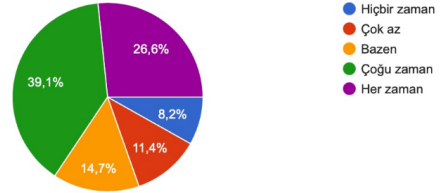
Şekil 15. Katılımcıların koronavirüsle ilgili güvendiği haber kaynakları

Genç yetişkinlerin koronavirüs hakkında en çok hangi haber kaynaklarını güvenilir buldukları Şekil 15'te görülmektedir. Katılımcıların %55,1'inin bilim insanlarını, %17'sinin resmi kurumları, %9'unun arkadaşları ve aileyi, %8,5'inin medyayı, %7,8'sinin ise siyasetçileri güvenilir kaynak olarak buldukları görülmektedir.

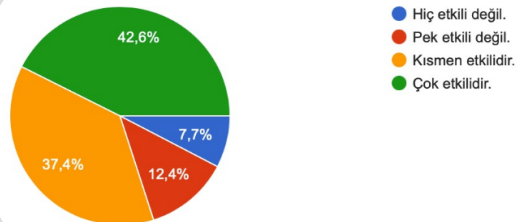
Şekil 16. Katılımcıların koronavirüs aşısının koronavirüse yakalanmayı önlediği düşüncesi

Şekil 16'da genç yetişkinlerin koronavirüs aşısının koronavirüse yakalanmayı önlediğine ilişkin inanç durumları yer almaktadır. Katılımcıların %43,1'inin "kesinlikle yanlış" (önlemez) %17,6'sının "muhtemelen yanlış", %14,9'unun "bilmiyorum", %12,9'unun "doğru olabilir", %11,6'sının "kesinlikle doğru" (önler) şeklinde yanıt verdiği görülmüştür.

Şekil 17. Katılımcıların açık havada ne sıklıkta maske taktıkları

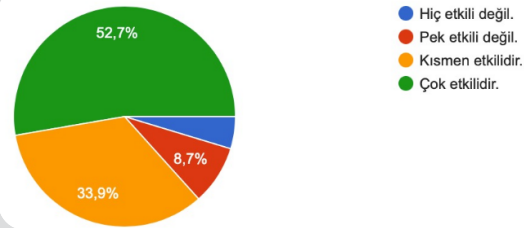
Genç yetişkinlerin dışarda buldukları süre boyunca maske takma sıklıkları Şekil 17'de verilmektedir. Görüldüğü üzere katılımcıların üzere %39,1'i çoğu zaman, %26,6'sı her zaman, %14,7'si bazen, %11,4'ü çok az maske takarken %8,2'si hiçbir zaman maske takmamaktadır.

Şekil 18. Katılımcıların sosyal mesafenin koronavirüsten korunmaya etkisine dair düşünceleri

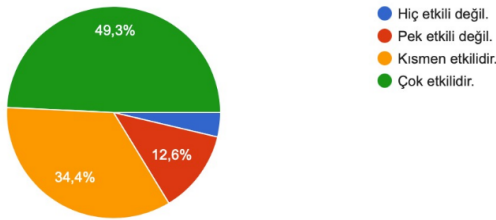
Genç yetişkinlerin sosyal mesafenin koronavirüsten korunmaya etkisi konusunda verdikleri yanıtları Şekil 18'de yer almaktadır. Görüldüğü üzere katılımcıların, %42,6'sı çok etkilidir, %37,4'ü kısmen etkilidir, %12,4'ü pek etkili değil, %7,7'si hiç etkili değil görüşündedir.

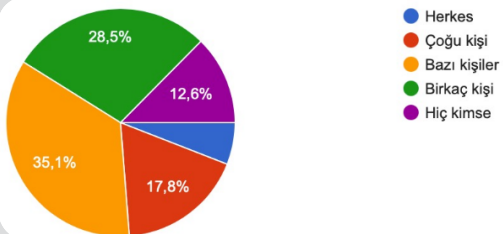
Şekil 19. Katılımcıların elleri yıkamanın koronavirüsten korunmaya etkisine dair düşünceleri

Genç yetişkinlerin el yıkamanın koronavirüsten korunmaya etkisi konusunda verdikleri yanıtları Şekil 19'da yer almaktadır. Görüldüğü üzere katılımcıların, %52,7'si "çok etkilidir", %33,9'u "kısmen etkilidir", %8,7'si "pek etkili değildir", %4,7'si "hiç etkili değildir" görüşündedir.

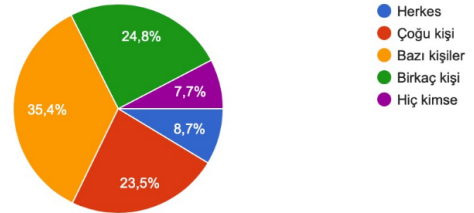
Şekil 20. Katılımcıların maske takmanın koronavirüsten korunmaya etkisine dair düşünceleri

Genç yetişkinlerin maske takmanın koronavirüsten korunmaya etkisi konusunda verdikleri yanıtlar Şekil 20'de yer almaktadır. Görüldüğü üzere katılımcıların %49,3'ü "çok etkilidir", %34,4'ü "kısmen etkilidir", %12,6'sı "pek etkili değildir", %3,7'si "hiç etkili değildir" görüşündedir.

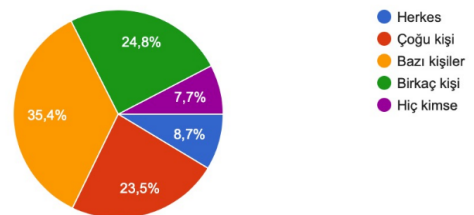
Şekil 21. Katılımcıların çevresinde maske takmayan kişiler

Genç yetişkinlerin çevrelerinde maske takmayan kişilere ait bulgular Şekil 21'de yer almaktadır. Görüldüğü üzere katılımcıların %35,1'inin çevresinde bazı kişiler, %28,5'inin çevresinde birkaç kişi, %17,8'inin çevresinde çoğu kişi, %5,9'unun çevresinde herkes maske takmaktadır. Anket katılımcılarının %12,6'sının çevresinde ise hiç kimse maske takmamaktadır.

Şekil 22. Katılımcıların çevresinde sosyal mesafeye dikkat etmeyen kişiler

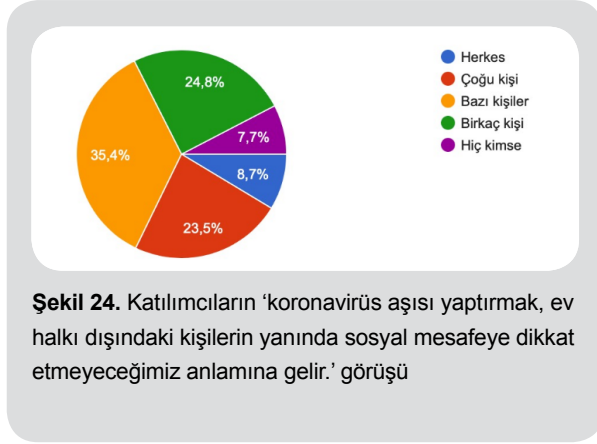
Genç yetişkinlerin çevrelerinde sosyal mesafe konusuna dikkat etmeyen kişilere ilişkin bulgular Şekil 22'de yer almaktadır. Görüldüğü üzere katılımcıların %35,4'ünün çevresinde bazı kişiler, %24,8'inin çevresinde birkaç kişi, %23,5'inin çevresinde çoğu kişi, %8,7'sinin çevresinde herkes sosyal mesafeye dikkat etmektedir. Katılımcıların %7,7'sinin çevresinde ise hiç kimse sosyal mesafeye dikkat etmemektedir.

Şekil 23. Katılımcıların 'koronavirüs aşısı yaptırmak ev halkı dışındaki kişilerin yanında maske takmayabileceğimiz anlamına gelir.' görüşü

Genç yetişkinlerin koronavirüs aşısı yaptırmının ev halkı dışındaki kişilerin yanında da maske takmamak anlamına geldiği görüşüne ilişkin kaniya ait bulgular Şekil 23'te yer almaktadır. Görüldüğü üzere katılımcıların %41,7'si bunun "kesinlikle yanlış", %17,9'u ise "muhtemelen yanlış" olduğu yönünde seçeneği

işaretlemişlerdir. Koronavirüs aşısı yaptırmanın ev halkı dışındaki kişilerin yanında da maske takmamak anlamına geldiği görüşünün kesinlikle doğru olduğunu düşünen katılımcıların oranı %12,7 olmuştur. %16,1 oranında katılımcı bilgisi olmadığını belirtirken %11,7'si doğru olabileceği yönünde görüş belirtmiştir.

Şekil 24. Katılımcıların 'koronavirüs aşısı yaptırmak, ev halkı dışındaki kişilerin yanında sosyal mesafeye dikkat etmeyeceğimiz anlamına gelir.' görüşü

Genç yetişkinlerin koronavirüs aşısının, ev halkı dışındaki kişilerin yanında da sosyal mesafeye dikkat edilmeyeceği anlamına gelir kanaatine dair bulgular, Şekil 24'te yer almaktadır. Görüldüğü üzere katılımcılar bu soruya %45,4 oran ile "kesinlikle yanlış", %15,3 oran ile "kesinlikle doğru", %13,3 oran ile "doğru olabilir", %13 oran ile "bilmiyorum", %13 oran ile "muhtemelen yanlış" şeklinde cevap vermişlerdir.

3. SONUÇ

Çin'de 2019'un son çeyreğinde ortaya çıkan koronavirüs küresel çapta ekonomik, kültürel ve toplumsal bir dizi değişim yaratmış, toplumsal ve bireysel çapta tüm gündelik yaşamı ve alışkanlıkları etkilemiştir.

Çin ve Almanya'nın ürettiği koronavirüs aşısı neredeyse tüm dünyaya pazarlanmıştır. Dünyada genel olarak her ülkede tüm aşılara yönelik fikir ayrılıkları olmuş ve insanlar aşuya karşı güven problemleri yaşamışlardır. Gerek aşının yan etkileri gerekse ağızdan ağıza çoğalan aşı karşıtı içeriklerin paylaşımı nedeniyle her kesimde kafa karışıklığı yaratmıştır. Eksik ve yanlış bilgi ve içerikler çığ gibi büyüyerek ülkelerin koronavirüs mücadelesinde ciddi bir sorun haline gelmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular göstermektedir ki genç yetişkinlerin %70,4'ü 2 doz aşı olurken %15,1'i aşı olmamıştır. %10,9'unun çevresinde ise hiç kimse

aşı olmamıştır. Bu grubun %59,8'i aşının koronavirüse karşı koruyucu olduğunu düşünürken %15,1'i aşının koronavirüse karşı koruyucu olmadığına inanmaktadır. Katılımcıların %7,7'si ise aşının koronavirüsten daha tehlikeli olduğunu düşünmektedir. Bu da genç yetişkinlerin çoğunluğunun bütün spekülasyonlara rağmen koronavirüs aşısı olduklarını ve aşının koruyucu etkisinin bulunduğunu düşündüklerini göstermektedir. Ancak genç yetişkinlerin %43,1'i aşının koronavirüse yakalanmayacakları anlamına gelmediğine de inanmaktadır.

Araştırma bulgularına göre koronavirüse karşı genç yetişkinlerin büyük oranda aldıkları önlemler evde, işyerinde ve okulda ellerini yıkamak, kişisel araç-gereç ve eşya kullanmak, sosyal mesafeye dikkat etmek ve ulaşım esnasında hiçbir yere dokunmamak şeklindedir.

Koronavirüs önlemleri açısından önemli bir konu olan maske kullanımına ilişkin bulgulara göre genç yetişkinlerin %49,3'ü maske takmanın önemli olduğunu düşünmektedir. Buna rağmen %39,1'i çoğu zaman, %26,6'sı her zaman, %14,7'si bazen, %11,4'ü çok az maske takarken %8,2'si hiçbir zaman maske takmamaktadır. Yine koronavirüs önlemleri olarak ısrarla önerilen sosyal mesafeye ilişkin görüşleri sorulan katılımcıların %42,6'sı "sosyal mesafe hastalıktan korunmada çok etkilidir", %37,4'ü "kısmen etkilidir", %12,4'ü "pek etkili değildir", %7,7'si "hiç etkili değildir" şekline yanıt vermişlerdir. Genç yetişkinlerin %52,7'si el yıkamanın koronavirüse karşı önemi konusunda hemfikiridir.

Genç yetişkinlerin koronavirüse karşı önlem alma ihtiyacı hissetmedikleri durum ve yerler ise sırasıyla açık alanlar, kendi evleri, özel araçları, kalabalık olmayan ortamlar, cafe ve restoranlardır. Katılımcıların %24,6'sı ise aşılamanın koronavirüs önlemi alma ihtiyacını ortadan kaldırdığını düşünmektedir.

Ankete katılan genç yetişkinlerin %53'ü koronavirüs hakkındaki bilgi ve haberler için çevrimiçi kaynakları tercih etmektedir. Katılımcıların %55'i ise koronavirüs hakkındaki bilgi ve haberler konusunda bilim insanları ve sağlıkçılara güvenmektedir. Medya ve siyasetçiler ise bu konuda en az güvendikleri kaynaklar olarak görünmektedir.

Koronavirüs tutum ve davranış ölçümünü içeren ve online anket yoluyla elde edilen araştırma verilerinin koronavirüs ve aşısı benzeri durumlarında genç yetişkinler tarafından tercih edilen iletişim kanallarıyla, genç yetişkinlere uygun içeriklerin hangi referanslarla,

nasıl oluşturulabileceği ve aktarılacağı konusuna ışık tutması beklenmektedir. Sonuç olarak pandemi bilgi ve haberlerini çevrimiçi kaynaklardan edinmeyi tercih eden genç yetişkinlere sağlıklı ve doğru mesaj iletimi için benzer konularda sosyal medyanın kullanılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Genç yetişkinlerin çevrimiçi kaynaklardan edindikleri her türlü enformasyonun gerçekliğine ilişkin bilgileri ayırt edebilmeleri adına medya okuryazarlığı eğitimlerine önem verilmelidir.

Received Date/Geliş Tarihi: 27.04.2022

Accepted Date/Kabul Tarihi: 03.06.2022

Ethics Committee approval date and decision number:

26/11/2021 2021/1-2

Etik Kurul kararı tarih ve sayısı: 26/11/2021 2021/1-2

KAYNAKLAR

1. Afacan, E. Avcı, N. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Örneği Üzerinden Salgın Hastalıklara Sosyolojik Bir Bakış Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD). ISSN:2148.
2. Arnett, J. J. (1998). Learning to stand alone: The contemporary American transition to adulthood in cultural and historical context. *Human Development*, 6, 295-315.
3. Arnett, J.J. (2000). Emergingadulthood: A theory of development from the late teens through twenties, *American Psychologist*, 55(5), 469-480.
4. Arnett, J.J. (2001). Conceptions of the transition to adulthood: Perspectives from adolescence through midlife, *Journal of Adult Development*, 8(2), 133-143.
5. Azap A. (2021). Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD Aşı Karşıtlarının İddiaları ve Bilimin Yanıtları.
6. Barro R.J., Ursúa J.F., Weng J., (2020). The coronavirus and the great influenza pandemic: Lessons from the spanish flu for the coronavirus's potential effects on mortality and economic activity, *National Bureau of Economic Research, Working Paper (26866)*, <https://www.nber.org/papers/w26866>
7. Basilaia, G., Kavadze, D. (2020). Transition to online education in schools during a SARS-CoV-2 coronavirus (COVID-19) pandemic in Georgia. *Pedagogical Research*, 5(4), <https://doi.org/10.29333/pr/7937>
8. Bauer A., Weber E., (2020). COVID-19: how much unemployment was caused by the shutdown in Germany?, *Appl. Econ. Lett.*, 10.1080/13504851.2020.1789544
9. Berberoğlu D.A (2021) Covid-19 Pandemisinde Bir Halk Sağlığı Önlemi Olarak Sokağa Çıkma Yaşamı ve Kısıtlamalarının Normatif Analizi ve Etik Açısından Değerlendirilmesi.
10. Boyd, D. ve Bee, H. (2016). Yaşam Boyu Gelişim, 13. Basımdan Çeviri: Prof. Dr. Galip Yüksel, Nobel Yayınevi, Ankara.
11. Cavlak H. (2020). Covid-19 Pandemisinin Finansal Raporlama Üzerindeki Olası Etkileri: BİST 100 Endeksi'ndeki İşletmelerin Ara Dönem Finansal Raporlarının İncelenmesi.
12. Choi S.Y., (2020). Industry volatility and economic uncertainty due to the COVID-19 pandemic: Evidence from wavelet coherence analysis, *Finance Res. Lett.*, Article, 101783, 10.1016/j.frl.2020.101783
13. Degeling, C., Kerridge, I., (2023). Hendra in the news: public policy, meets public morality in times of zoonotic uncertainty. *Soc. Sci. Med.* 82, 156-163.
14. Dhawan, S. (2020). Online learning: A panacea in the time of COVID-19 crises. *Journal of Educational Technology*, 49(1), <https://doi.org/10.1177/0047239520934018>
15. Doucet, A., Netolicky, D., Timmers, K., Tuscano, F. J. (2020). Thinking about pedagogy in an unfolding pandemic (An Independent Report on Approaches to Distance Learning during COVID-19 School Closure). *Work of Education International and UNESCO*. https://issuu.com/educationinternational/docs/2020_research_covid-19_eng
16. Ertugrul H.M., Gungor B.O., Soytaş U., (2020). The effect of the COVID-19 outbreak on the turkish diesel consumption volatility *Dynamics, Energy Res. Lett.*, 1 (3), 10.46557/001c.17496
17. Espinosa-Mendez C., Arias J., (2020). Herding behaviour in asutralian stock market: Evidence on COVID-19 effect, *Appl. Econ. Lett.* 10.1080/13504851.2020.1854659
18. Gu X., Ying S., Zhang W., Tao Y., (2020). How do firms respond to COVID-19? First evidence from Suzhou-China, *Emerg. Mark. Finance, Trade*, 56 (10), 10.1080/1540496X.2020.1789455
19. He P., Niu H., Sun Z., Li T., (2020). Accounting index of COVID-19 impact on Chinese industries: A case study using big data portrait analysis, *Emerg. Mark. Finance Trade*, 56 (10), 10.1080/1540496X.2020.1785866
20. Iyke B.N.,(2020). COVID-19: The reaction of US oil and gas producers to the pandemic, *Energy Res. Lett.*, 1 (2), 10.46557/001c.13912
21. Iyke B.N., (2020). The disease outbreak channel of exchange rate return predictability: Evidence from COVID-19, *Emerg. Mark. Finance Trade*, 56 (10)
22. Jorda O., Singh S.R., Taylor A.M., (2020), Longer-run economic consequences of pandemics, *National Bureau of Economic Research Working Paper (26934)*, <https://www.nber.org/papers/w26934>
23. Liu T., Pan B., Yin Z., (2020). Pandemic, mobile payment, and household consumption: Micro-evidence from China, *Emerg. Mark. Finance Trade*, 56 (10), 10.1080/1540496X.2020.1788539
24. Liu N., Chen Z., Bao G.,(2020). Role of media coverage in mitigating COVID-19 transmission: Evidence from China, *Technological Forecasting & Social Change an International Journal*, 163 (2021) 120435
25. Liu D., Sun W., Zhang X., (2020). Is the Chinese economy well positioned to fight the COVID-19 pandemic? The financial cycle perspective,

- Emerg. Mark. Finance Trade, 56 (10), 10.1080/1540496X.2020.1787152
26. Liu L., Wang E.Z., Lee C.C., (2020). Impact of the COVID-19 pandemic on the crude oil and stock markets in the US: A time-varying analysis, *Energy Res. Lett.*, 1 (1), 10.46557/001c.13154
27. Maliszewska M., Mattoo A., Van Der Mensbrugge D., (2020). The potential impact of COVID-19 on GDP and trade: A preliminary assessment, *World Bank Research Working Paper* (9211), <http://hdl.handle.net/10986/33605>
28. Murgatrottd, S. (2020). COVID-19 and Online learning, Alberta, Canada. doi:10.13140/RG.2.2.31132.85120
29. Otten, L.A., (1992). The influence of the mass media on health policy, *Health Aff* 11(4) 111-118.
30. Öztan Ulusoy, Y. (2020). Orta Yaş Dönemi Bireylerin İçinde Buldukları Yaş Dönemine İlişkin Algılarının İncelenmesi, *Electronic Journal of Social Sciences* ISSN:1304-0278 Nisan/April(2020) - Cilt/Volume:19 - Sayı/Issue:74 (587-601)
31. Petrie, C. (2020). Spotlight: Quality education for all during COVID-19 crisis (hundrED Research Report #01). United Nations. <https://hundred.org/en/collections/quality-education-for-all-during-coronavirus>
32. Saban, A., Ersoy, A. (2016). Eğitimde nitel araştırma desenleri, Anı Yayıncılık, Ankara.
33. Santrock, J. W. (2012). Yaşam Boyu Gelişim. (Çev. Ed. Galip Yüksel) 13. basımdan çeviri, Nobel Yayınevi, Ankara.
34. Shen H., Fu M., Pan H., Yu Z., Chen Y., (2020). The impact of the COVID-19 pandemic on firm performance, *Emerg. Mark. Finance Trade*, 56 (10), 10.1080/1540496X.2020.1785863
35. Sintema, E. J. (2020). Effect of COVID-19 on the performance of grade 12 students: Implications for STEM education. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 16(7). <https://doi.org/10.29333/ejmste/7893>
36. Subedi, S., Nayaju, S., Subedi, S., Shah, S. K., Shah, J. M. (2020). Impact of e-learning during COVID-19 pandemic among nursing students and teachers of Nepal. *International Journal of Science and Healthcare Research*, 5(3).
37. Qin X., Huang G., Shen H., Fu M., (2020). COVID-19 pandemic and firm-level cash holding-Moderating effect of goodwill and goodwill impairment, *Emerg. Mark. Finance Trade*, 56 (10), 10.1080/1540496X.2020.1785864
38. Til, A. (2020). Yeni Korona Virüs Hastalığı (COVID-19) Hakkında Bilinmesi Gerekenler (Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi Ayrıntı Cilt 8 Sayı 85 Nisan 2020/ 53).
39. Türkiye Tabibler Birliği (2021). Pandemi Omicron Dönemi Pandemi Bülteni #19
40. Türkiye Toraks Derneği (2021). Türk Toraks Derneği Solunum Sistemi Enfeksiyonları Çalışma Grubu Covid 19 Sürecinde Öne Çıkan Varyantlar.
41. Wang Y., Zhang D., Wang X., Fu Q. (2020). How does COVID-19 affect China's insurance market? *Emerg. Mark. Finance Trade*, 56 (10) 10.1080/1540496X.2020.1791074
42. Xiong H., Wu Z., Hou F., Zhang J., (2020). Which firm-specific characteristics affect the market reaction of chinese listed companies to the COVID-19 pandemic?, *Emerg. Mark. Finance Trade*, 56 (10) 10.1080/1540496X.2020.1787151
43. Yavuz E. (2020). Sağlık Bilimleri Üniversitesi Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği COVID-19 Aşıları.
44. Yu Z., Xiao Y., Li Y., (2020). The response of the labor force participation rate to an epidemic: Evidence from a cross-country analysis, *Emerg. Mark. Finance Trade*, 56 (10), 10.1080/1540496X.2020.1787149